

ÚVOD

Od zásadných zmien, ktoré v oblasti technickej výchovy v základných školách v Slovenskej republike nastali v roku 1995 a najmä od r. 1997 sa vyučovací predmet Technická výchova postupne dostával medzi najviac školským systémom nepodporované predmety.

O problémoch, ktoré technickú výchovu postavili do nežiaduceho stavu niekoľkokrát poukazovali viacerí kompetentní.

Novou skutočnosťou pre ďalší vývoj a transformačné zmeny v školských systémoch štátov Európskej únie a ich budúcej orientácie je prijatie dokumentu skupiny expertov s podnázvom Kľúčové kompetencie pre celoživotné učenie sa. Uvedený referenčný rámec integruje osem kľúčových kompetencií pre celoživotné učenie sa. Tento dokument v novembri 2005 Európska rada aj Európsky parlament prijali ako smernicu EP o kľúčových kompetenciách na celoživotné učenie sa. Preto sa odporúča zodpovedným personálnym aj inštitucionálnym autoritám edukačných sektorov štátov Európskej únie zapracovať do obsahu vzdelávania na všetkých jeho stupňoch kľúčové kompetencie pre celoživotné učenie sa.

Je možné predpokladať, že implementáciou smernice EP do materiálov MŠ SR týkajúcich sa kurikulárnej reformy a do pripravovaného školského zákona sa budúce štátne školské kurikulum bude odvíjať od požiadaviek vyplývajúcich zo smernice na rozvoj kľúčových kompetencií pre celoživotné učenie sa. V oblasti všeobecne-technickej gramotnosti považujeme z obsahového hľadiska za zásadnú implementáciu kľúčovej kompetencie v matematike, vede a technike preto, lebo rozvoju a nadobúdaniu ostatných, v smernici EP uvádzaných kľúčových kompetencií, všeobecne-technické vzdelávanie vytvára široký priestor.

Základy schopností a zručností (kľúčových kompetencií), teda črt osobnosti žiaka, človeka, budúceho technika, sa vytvárajú najmä počas povinnej školskej dochádzky. V tomto ponímaní má všeobecne-technické vzdelávanie nezastupiteľné miesto. Z tohto pohľadu podobne, ako v štátoch EÚ a vo vyspelých štátoch sveta, je žiaduce všeobecne-technickému vzdelávaniu v pripravovanej kurikulárnej reforme v Slovenskej republike vytvoriť primeraný priestor a dať náležité postavenie.

Postaveniu všeobecne-technického vzdelávania v základných školách v SR, jeho cieľmi, obsahovými a metodickými záležitosťami a výsledkami výskumov v danej oblasti sa dlhodobo zaoberajú odborníci pôsobiaci v príslušnej oblasti a učitelia technickej výchovy najmä počas konania medzinárodných vedecko-odborných konferencií. Konferencie so zameraním na všeobecne-technické vzdelávanie organizujú tieto pracoviská: Katedra techniky a technológií FPV UMB v B. Bystrici – konferencia s názvom Technické vzdelávanie ako súčasť všeobecného vzdelania, Katedra techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre – konferencia s názvom Technické vzdelávanie v informačnej spoločnosti, rotujúca konferencia DIDMATTECH (v r. 2007 už 20 ročník), ktorú organizujú PF UKF v Nitre, PF UP v Olomouci, FHPV PU v Prešove, UJS v Komárne, ZDT a I UR v Rzesowe, a Zaklad Dydaktyki Techniki i Informatyki Uniwersytetu Rzesowskiego v Rzesowe – konferenciu s názvom Technika – informatyka - edukacja. V posledných rokoch najmä v súvislosti s prejavujúcim sa ďalším úpadkom všeobecne-technického vzdelávania a so zavádzaním progresívnych informačno-komunikačných technológií vďaka podpore ostatných domácich i zahraničných katedier pripravujúcich učiteľov technickej výchovy, začala Katedra techniky a digitálnych technológií FHPV PU v Prešove realizovať vlastnú, dovtedy a možno povedať, že doteraz „netradičnú“ konferenciu. Ide o konferenciu realizovanú na báze VRVS technológií s názvom Inovácie v edukácii technických predmetov v skratke InEduTech.

V roku 2007 sa uskutočnila v poradí tretia videokonferencia InEduTech – Prešov, ktorej priamymi účastníkmi boli pracoviská z týchto univerzít: Katedra techniky a technológií FPV UMB v B. Bystrici, Katedra Techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre, Zaklad Dydaktyki Techniki i Informatyki Uniwersytetu Rzesowskiego v Rzesowe, Katedra przedszkolnej a elementarnej pedagogiki PdF UK v Bratislave, Katedra technické a pracovní výchovy, Pedagogická fakulta OSU v Ostrave, Katedra Edukacji Technicznej, Wydział Nauczycielski Politechniki Radomskiej v Radome, Katedra technické a informační výchovy Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, UDK Prešovskej univerzity v Prešove a Katedra techniky a digitálnych technológií FHPV PU v Prešove. Účastníkmi konferencie boli aj zástupcovia zo základných a stredných odborných škôl v Prešove, B. Bystrici a Nitre.

Videokonferencia InEduTech je určená najmä pre vysokoškolských pedagógov pripravujúcich budúcich učiteľov technickej výchovy pre základné školy a budúcich učiteľov technických odborných v stredných školách, učiteľov technickej výchovy a učiteľov technických odborných predmetov, významných odborníkov z praxe, doktorandov a študentov príslušných študijných programov študujúcich na vysokých školách.

Hlavným cieľom videokonferencií InEduTech je presadzovanie a prezentácia novácií edukačných procesov zameraných na technické vzdelávanie, ktoré preukázateľne znamenajú vedecký prínos v odbore. Na základe spoločného záveru, ktorý bol účastníkmi konferencie prijatý počas II. InEduTech 2006, ústrednou témou videokonferencie III. InEduTech 2007 bola téma: Kľúčové kompetencie a technické vzdelávanie. Téma vzdelávania ku kľúčovým kompetenciám človeka je vysoko aktuálnou nielen na Slovensku, v Poľsku, v Česku, ale aj v celej EÚ i v ostatnom svete. Problematika rozvoja kľúčových kompetencií prostredníctvom technického vzdelávania je v SR o to aktuálnejšia, že v súčasnosti sa pripravujú materiály blížiacej sa kurikulárnej transformácie školstva a prijatie nového školského zákona.

Odborné názory, postrehy, stanoviská a výsledky výskumnej práce účastníkov nomotematicky zameranej diskusie uskutočnenej v rámci videokonferencie, vrátane prijatých záverov, sú zhrnuté a obsiahnuté v predkladanom zborníku monografických štúdií s názvom Kľúčové kompetencie v technickom vzdelávaní, ktorý je totožný s ústrednou témou videokonferencie.

Kolektív autorov:

- v predkladanom diele predstavil návrh špecifických kľúčových zručností z oblasti vzdelávania k technike a technológiám ako súčasti všeobecného vzdelania a budúceho profilu absolventa základnej školy a návrh analyticky zdôvodnil,
- definovaním špecifických kľúčových zručností pre oblasť vzdelávania k technike a technológiám poukázal na skutočnosť, že rozvoj uvádzaných kľúčových zručností nedokáže zabezpečiť a nahradiť žiaden z ostatných vyučovacích predmetov,
- očakáva, že práca nájde pozitívny ohlas nielen medzi členmi odbornej komunity a učiteľmi technickej výchovy v základných školách a učiteľmi vyučujúcimi technicky orientované predmety v stredných odborných školách a učilištiach, ale aj medzi tými riadiacimi pracovníkmi, ktorí zodpovedajú za prípravu a realizáciu kurikulárnej transformácie v SR.

Vyslovujeme presvedčenie, že tak, ako ostatné štáty EÚ a vyspelé štáty sveta venujú náležitú pozornosť zastúpeniu všeobecne-technického vzdelávania v kurikulách rôznych stupňov vzdelávania, po takmer 20 rokoch aj v SR nastane zásadný obrat v chápaní a prístupe najvyšších orgánov štátnej správy, ale i orgánov regionálnej a miestnej samosprávy k potrebe a strategickej úlohe všeobecne-technického vzdelávania pre úspešný život jedinca obklopeného technickým prostredím. Pre Slovenskú republiku by malo byť ekonomicky výhodnejším, ak sa podarí rozvinúť záujmy, nadanie a talenty našich žiakov, ak sa napomôže

rastu domácej kvalifikovanej sily, ktorá sa v budúcnosti uplatní skôr na domácom trhu práce, príp. kdekoľvek vo svete namiesto toho, aby sa uplatňovala ako nekvalifikovaná sila v zahraničí.

doc. PaedDr. Jozef Pavelka, CSc.

vedúci Katedry techniky
a digitálnych kompetencií
FHPV PU v Prešove